

wil, men beginne met hem in dichterlijk vermogen te evenaren. Andere wapenen keeren zich slechts tegen dengene, die er gebruik van maakt.

Het is eigenaardig op te merken, hoe telkens weer het publiek den dichter aanwrijft, datgene, waaraan het zelf schuldig staat: alsof een magere aarde de in haar wortelende planten zou kunnen beschuldigen van hun niet-gedijen! Concreter: de leegte en de grauwheid, die de monotone motieven uitmaken van het overgrootste deel van het werk van Roland Holst, kan men in strengen zin enkel zichzelf verwijten, want ons leven heeft zijn stem opgeroepen met onverbiddelijke noodwendigheid. En wanneer wij ons ontzetten over die barre wereld van wind en duister, laten wij dan eindelijk eens begrijpen, dat ons niet anders dan een spiegel voorgehouden wordt. En wie zou meenen, dat het stuk slaan van het glas herstel brengt van het eigen geschonden gelaat?!

Maar nog een tweede punt mag hier ter sprake worden gebracht: is de leegte en de grauwheid als beleving wel dezelfde als de leegte en de grauwheid als (aesthetische) verbeelding? En getuigt het niet van een gemis aan artistiek aanvoelings-vermogen, indien men de reële, beleefde leegte niet anders aan te voelen weet dan de in schoonheid verbeelde? Met andere woorden: geeft het werk van Roland Holst niet méér dan zijn welhaast spreekwoordelijk geworden leegte en grauwheid? Om deze vraag bevestigend te kunnen beantwoorden behoeft men slechts zijn dichterlijk credo „De Afspraak” te lezen, wanneer men tenminste niet reeds langs den rechtstreekschen weg, d.w.z. door zijn verzen, tot een bevestiging mocht zijn gekomen. Ge zult dan bemerken, dat deze leegte geen leegte is, maar de schreeuw der leegte om haar vervulling, en gij zult de kiemen dier vervulling ontwaren in haar schoot.

Doch gij moet om der rechtvaardigheidswille nog iets doen: gij moet „De Afspraak” eens vergelijken met Dirk Coster's karakteristiek van den dichter in Nieuwe Geluiden. Eerst uit deze vergelijking zal u tenvolle duidelijk worden, hoe ver het argument beneden de schoonheid blijft enhoe gevaarlijk het is voor een hedendaagsch publiek, dat liever over litteratuur hoort dan dat het zich de moeite (ja waarlijk: de moeite!) geeft tot de werken zelf te gaan. Het essayisme tiert, en dichter na dichter valt eraan ten offer. Niet alleen op een bundel, maar reeds op een enkel vers, storten zich onze onverzadigbare essayisten: sprak „men” na de publicatie van zijn gedicht „De Nederlaag” niet van „een ommekeer in het werk van Roland Holst”! Twee, drie verzen schrijven onze jongsten, daarna beklimmen zij haastig een wankel umpire-stoeltje en „leiden” de match.

Over „De wilde Kim” zelf laat zich nauwelijks iets schrijven. Ik kan niet gelooven aan de absolute noodzakelijkheid van haar verschijnen op dit tijdstip. Haar publicatie lijkt op de een of andere wijze een concessie